

NR 6/99 CZERWIEC 2019

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

Nakład: 10 000 egz.

ISSN 2299-2790

SILESIA

TRAM NEWS

AKTUALNOŚCI

**Wyrusz w podróż
zabytkową eNką**
»» str. 2

SPACERY PO REGIONIE

Nysa – Śląski Rzym
»» str. 6-7

ROZMAITOŚCI

**Gwiazdy lekkoatletyki
zapraszają na „15tkę”**
»» str. 9

Torowcy obradowali w Dąbrowie Górniczej

»» str. 4-5

Fot. Andrzej Zowada

Jedźmy razem

W każdej dziedzinie życia, także w sferze zawodowej, niezbędni są ludzie z pasją. To oni pozwalają dostrzec w naszych codziennych obowiązkach głębszy sens, to dzięki nim nabieramy chęci do działania. Taka refleksja nasuwa się po spotkaniu z członkami Klubu Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorym, który w czerwcu obchodził 20-lecie istnienia. Łączy nas nie tylko sentyment do zabytkowych tramwajów i autobusów, ale i przekonanie, że komunikacja publiczna ma przed sobą wielką przyszłość.

Właśnie o rozwoju i realizacji perspektywicznych planów dyskutowali uczestnicy posiedzenia Komisji Torowej Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej, które 22 i 23 maja odbyło się w Dąbrowie Górniczej. Tematem przewodnim spotkania były jakość i innowacje w modernizacji torowisk tramwajowych. Podczas obrad szeroko omówiony został m.in. realizowany przez Tramwaje Śląskie „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego”, zakres wykonanych do tej pory prac, a także plany dalszego rozwoju. W programie posiedzenia znalazło się miejsce na specjalistyczne zagadnienia, dotyczące m.in. podłoża gruntowego torowisk tramwajowych czy podbudowy i nawierzchni torowej w torowiskach tramwajowych. W drugim dniu posiedzenia uczestnicy Komisji zapoznali się ze stanem prac modernizacyjnych na wybranych odcinkach torowisk tramwajowych, których właścicielem jest spółka Tramwaje Śląskie S.A. Praktyczny wymiar omawianych przez Komisję Torową IGKM zagadnień widoczny jest na placach budowy – w tym numerze przedstawiamy kolejny raport z inwestycji realizowanych na zlecenie naszej Spółki.

W okresie wakacyjnym w sposób szczególny zachęcam do zapoznania się z tekstami przewodnika turystycznego. W czerwcowym wydaniu otrzymujemy zaproszenie na Opolszczyznę, do pięknej Nysy. W wolnym czasie można też rozwiązać naszą krzyżówkę panoramiczną albo zmierzyć się z fotograficzną zagadką w cyklu „Tramwajem przez świat”. Urlopowiczom życzę wytnienia, a wszystkim Czytelnikom miłej lektury!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Wyruszyć w podróż zabytkową eNką

W czerwcu wystartowała Metropolitalna Tramwajowa Linia Turystyczna. Zabytkowym składem typu N z lat 50. XX wieku między centrum Katowic a Stadionem Śląskim w Chorzowie można podróżować we wszystkie niedziele i święta do końca września.

Od tego roku ta letnia akcja ma rangę metropolitalną – organizowana jest pod znakiem Zarządu Transportu Metropolitalnego. Do przejazdu uprawnia ważny bilet ZTM (obowiązuje taryfa standardowa). Niemniej jednak na pokładzie eNki można otrzymać bilet pamiątkowy, który powstał na wzór tych z dawnych lat.

Linia turystyczna w naszej aglomeracji kursuje od lipca 2007 roku. Wtedy z inicjatywy członków Klubu Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorym, uruchomiona została specjalna wakacyjna linia tramwajowa nr 0, obsługiwana zabytkowym taborem tramwajowym z obsługą konduktorską, czuwającą nad bezpieczeństwem przejazdu, udzielającą informacji oraz dokonującą kontroli biletów. Początkowo trasa linii przebiegała z placu Wolności w Katowicach do pętli tramwajowej przy Stadionie Śląskim w Chorzowie. Przez lata trasa przejazdu była modyfikowana, jednak zawsze linia zapewniała możliwość dojazdu z centrum Katowic do Parku Śląskiego.

W 2019 roku, podobnie jak w ubiegłych sezonach, tramwaj obsługuje linię nr 23, kursującą w relacji:

Katowice Zawodzie zajezdnia – Rynek (Teatr Śląski) – plac Wolności – Rynek – Rondo – Silesia City Center – Park Śląski – Chorzów Stadion Śląski Pętla Zachodnia – Park Śląski – Silesia City Center – Rondo – Rynek – plac Miarki – Rynek (Teatr Śląski) – Katowice Zawodzie Zajezdnia.

Więcej informacji dotyczących funkcjonowania linii można znaleźć na: www.turystyczna.kmtm.org.pl. Godziny kursowania tramwajów linii nr 23 znajdują się na stronie ZTM w zakładce „rozkłady jazdy”.

Wakacyjne zmiany w rozkładzie jazdy

W związku z letnią przerwą w zajęciach szkolnych – w okresie od 20 czerwca do 1 września 2019 roku – obowiązywać będą rozkłady jazdy ważne w wakacje.

15 sierpnia, w Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, obowiązywać będą rozkłady jazdy ważne w niedziele i święta. 16 sierpnia (piątek, po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny) obowiązywać będą rozkłady jazdy ważne w soboty.

Przypominamy, że w okresie od 1 maja do 30 września 2019 roku dodatkowo w niedziele i święta kursuje linia nr 0 – Chorzów Stadion Śląski Pętla Zachodnia – Katowice plac Wolności.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Krok po kroku

Realizacja zadań projektu inwestycyjnego spółki Tramwaje Śląskie naraża wykonawcom nie lada problemów. Na każdym froncie robót wykonawcy napotykają kolejne przeszkody i trudności, których pokonanie wymaga wielkiego wysiłku i zaangażowania. Stąd też w wielu miejscach postęp prac wydaje się niewielki. W rzeczywistości każdego dnia pracownicy zarówno Spółki, jak i Inżyniera Kontraktu oraz firm wykonawczych i biur projektowych pracują, by krok po kroku zmierzać do celu. Jednocześnie trwa przygotowanie dokumentacji projektowych oraz przetargowych dla kolejnych zadań.

Będzin, ul. Małobądzka

Zdjęcia: Mateusz Wiczorek

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Będzinie:

- Na pierwszym fragmencie modernizowanego odcinka torowiska wzdłuż ul. Małobądzkiej, między przystankami Będzin Rondo a Będzin Krasickiego, wykonawca usuwa kolizje z infrastrukturą podziemną oraz demontuje stary system drenażu torowiska, by w kolejnym etapie pogłębić koryto i przygotować je pod ułożenie warstw konstrukcyjnych.

w Bytomiu:

- Trwają prace na drugiej połowie wjazdu na osiedle Arki Bożka – połowa jest już zrealizowana. Układane są obrzeża torowiska i trwają prace przy przebudowie instalacji gazowej.
- Wykonawca robót na ul. Katowickiej na początku lipca rozpocznie przebudowę sieci gazowej w rejonie skrzyżowania z ul. Zamenhoffa i okolicy technikum. W najbliższym czasie przystąpi również do prac w rejonie pl. Sikorskiego, gdzie konieczne jest zagęszczenie gruntu i wykonanie powtórnych badań nośności. Z powodu kolizji z infrastrukturą podziemną utknęły prace w rejonie przystanku Głęboka.

Dąbrowa Górnicza,
ul. Kasprzaka

Zabrze, plac Teatralny

w Chorzowie:

- Ze względu na odwołanie jednego z ofertów do Krajowej Izby Odwoławczej przedłuża się proces wyłonienia wykonawcy modernizacji infrastruktury torowo-sieciowej w ul. 3 Maja.

w Dąbrowie Górniczej:

- Wzdłuż ul. Kasprzaka na znacznym fragmencie od strony ronda ułożony jest ruszt pierwszego toru. Kolizje z infrastrukturą wymusiły przerwę w realizacji prac na odcinku za pętlą w Gołonogu.

w Sosnowcu:

- Na ul. Będzińskiej, między ul. Mariacką a pętlą Będzińska, wykonawca prowadzi prace przy usuwaniu kolizji z sieciami podziemnymi oraz przygotowuje lokalizacje nowych słupów trakcyjnych.
- Termin otwarcia ofert w przetargu na wyłonienie wykonawcy dla budowy nowego odcinka linii tramwajowej w Zagórzu od istniejącej pętli do planowanej pętli na rondzie im. Jana Pawła II został ustalony na 28 czerwca.

w Świętochłowicach:

- Prace przy budowie peronów przystankowych oraz budowa torowiska w rejonie przystanku Piaśniki Skrzyżowanie zostały zakończone i przywrócono ruch tramwajów po dwóch nowych torach. Trwają prace wykończeniowe.

w Zabrzu:

- W rejonie pl. Teatralnego do połowy lipca przewidziane są prace przy przebudowie mostu nad Bytomką. Trwają prace przy układaniu płyt torowych – ułożone zostały na odcinku do ul. Miarki.

Świętochłowice,
rejon przystanku Piaśniki

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego - etap I” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

Torowcy z całej Polski obradowali w Dąbrowie Górniczej

Ponad 140 specjalistów z 48 firm uczestniczyło w posiedzeniu Komisji Torowej Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej, które odbyło się w Dąbrowie Górniczej. Współorganizatorem tego wydarzenia była spółka Tramwaje Śląskie S.A., a hasło przewodnie obrad brzmiało: „Jakość i innowacje w modernizacji torowisk tramwajowych”.

Centrum przesiadkowe – Katowice Zawodzie

Spotkanie praktyków i teoretyków branży torowej odbyło się w Dąbrowie Górniczej w dniach 22-23 maja 2019 r. Pierwszego dnia posiedzenia, po wstępnych przemówieniach Doroty Kacprzyk – Prezes Izby, Marcina Bazylaka – Prezydenta Dąbrowy Górniczej oraz Henryka Kolendra – Członka Zarządu, Dyrektora Finansowego spółki Tramwaje Śląskie S.A., obrady Komisji poprowadził Przewodniczący Komisji Torowej IGKM – Łukasz Łochowicz.

Przywilej wygłoszenia pierwszego referatu przypadł w udziale współgospodarzom posiedzenia – spółce Tramwaje Śląskie S.A. Jacek Kaminiorz – Dyrektor Eksploatacyjny zaprezentował przeszło 120-letnią historię operatora komunikacji tramwajowej na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim, a następnie przedstawił aktualną

sytuację Spółki prezentując m.in. stan taboru i infrastruktury torowo-sieciowej. W dalszej części Adrian Radig – Pełnomocnik ds. Projektów zaprezentował założenia, efekty realizacji, aktualny stan zaawansowania i plany realizacji zadań w ramach projektów infrastrukturalno-taborowych Spółki.

W kolejnym wystąpieniu Łukasz Łochowicz – kierownik Wydziału Torów i Dróg w MPK w Poznaniu Sp. z o.o. zaprezentował bieżące sprawy, które najbardziej nurtują środowisko skupiające specjalistów z zakresu torowisk tramwajowych. Najistotniejszym zagadnieniem dla środowiska torowców będzie zapowiadana przez Ministerstwo Infrastruktury nowelizacja dwóch aktów prawnych tj. rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków

technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie oraz rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie. Zapisy w/w aktów prawnych regulują obecnie m.in. zasady projektowania i budowy tras tramwajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Przewodniczący Komisji poinformował zebranych, o nowej filozofii Ministerstwa w odniesieniu do procesu nowelizacji tych rozporządzeń. Opracowanie projektu ogólnego rozporządzenia powierzono kilku podmiotom w tym ekspertom z konsorcjum trzech politechnik: warszawskiej, gdańskiej i krakowskiej. Owocem pracy tego gremium będzie projekt nowelizacji w/w rozporządzeń, który powinien być skierowany do publicznych konsultacji w przyszłym roku. Przewodniczący Komisji zapewnił, że Izba będzie monitorowała ten proces i z pewnością włączy się w prace legislacyjne na etapie konsultacji społecznych.

Kolejnym, jednym z najciekawszych punktów programu, był referat prof. dr. hab. Kazimierza Kłoska z Politechniki Śląskiej, który jest wybitnym specjalistą w dziedzinie budownictwa komunikacyjnego (w tym na terenach górniczych). W zastępstwie autora referat wygłosił Hubert Ściana – kierownik Zakładu Torów i Sieci spółki Tramwaje Śląskie S.A. Zaprezentował on wyniki przeprowadzonych przez prof. Kłoska analiz, m.in. metodologię badań zrealizowanych przy okazji inwestycji Tramwajów Śląskich z ostatnich lat. Wyjątkowo interesujące były również

Warsztat zwrotnic w Będzinie

analizy rozwiązań stosowanych w Stanach Zjednoczonych, oparte m.in. na stosowaniu specjalistycznych zintegrowanych systemów monitorowania zmian podłoża gruntowego oraz wzmacniania słabonośnego podłoża. Takie systemy są również z powodzeniem stosowane w Europie, jednak to eksperci z USA byli prekursorami tej metody.

Ekspert debatowali do późnych godzin popołudniowych, a serię referatów, wystąpień, prezentacji i dyskusji przerwały m.in. wybory Przewodniczącego Komisji, którym na kolejną, 2-letnią kadencję został wybrany Łukasz Łochowicz z MPK w Poznaniu Sp. z o.o.

W drugim dniu obrad Komisji uczestnicy w ramach wycieczki technicznej zapoznali się ze stanem infrastruktury tramwajowej na wybranych jej odcinkach w Będzinie, Sosnowcu i Katowicach. Odwiedzili m.in. Warsztat Zwrotnic Zakładu Usługowo Remontowego spółki Tramwaje Śląskie S.A., produkujący na co dzień głównie elementy torowe w tym m.in. zwrotnice, rozjazdy i krzyżownice. Wielkie zainteresowanie uczestników wzbudziło świeżo zakończone zadanie inwestycyjne na

Zmodernizowane torowisko w Sosnowcu

ul. Mariackiej w Sosnowcu, gdzie zmodernizowano torowisko z wykorzystaniem płyt torowych wypełnionych ziemią i obsadzonych rozchodnikami. Końcowym przystankiem wycieczki technicznej, na który jej uczestnicy dotarli tramwajem zaku-

pionym przez Spółkę w ramach poprzedniej perspektywy Unii Europejskiej, była wizyta na placu budowy zintegrowanego węzła przesiadkowego Katowice Zawodzie.

IGKM

Jacek Kaminiarz – Dyrektor Eksploatacyjny spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Henryk Kolender – Członek Zarządu, Dyrektor Finansowy spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Adrian Radig – Pełnomocnik ds. Projektów w spółce Tramwaje Śląskie S.A.

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Nysa – Śląski Rzym

Leżąca nad Nysą Kłodzką i Jeziorem Nyskim na Przedgórzu Sudeckim Nysa była znaną w średniowieczu ośrodką na szlaku handlowym wiodącym z Pragi do Krakowa. Jej nazwa pochodzić ma od rzeki, nad którą została usytuowana. Tak zapisał w swej kronice Jan Długosz. Kronikarz wspomina, że Nysa została odbudowana przez Bolesława Krzywoustego po walkach, jakie książę prowadził ze swym bratem Zbigniewem.

W latach 1198-1201 księciem opolskim był Jarosław, który piastował zarazem urząd biskupa wrocławskiego. Sukcesywnie powiększane tereny stały się biskupim księstwem nysko-otmuchowskim. W 1223 roku Nysa lokowana została przez biskupa Wawrzyńca na prawie flamandzkim, które w 1245 roku zmienione zostało przez biskupa Tomasza I na prawo magdeburskie. W XIV wieku Nysa znalazła się pod panowaniem czeskich Luksemburgów, a od 1526 roku Habsburgów. Od 1742 roku wchodziła w skład państwa pruskiego. Do Nysy w XVI wieku swoją siedzibę przenieśli biskupi wrocławscy, którzy nadali jej liczne przywileje. Tak rozpoczął się okres wielkiego rozwoju gospodarczego miasta przypadający przede wszystkim na wiek XVI i XVII. Miasto jest znane na Śląsku ośrodkiem kultury, nauki i sztuki, a także rzemiosła i handlu. Głównie za sprawą budowy licznych obiektów sakralnych i stojącej do dzisiaj fontanny Trytona, Nysa otrzymała przydomek Śląskiego Rzymu.

Mimo licznych zniszczeń podczas ostatniej wojny światowej i celowej degradacji obiektów zwłaszcza w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku miasto zachowało średniowieczny układ urbanistyczny. Spacer po Nysie rozpoczynamy od nawiedzenia jednego z najstarszych zabytków miasta – bazyliki mniejszej pw. św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki przy pl. Kościelnym. Obecna bu-

Bazylika pw. św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki

dowla będąca od 2011 roku Pomnikiem Historii stoi na fundamentach pochodzących z 1195 roku. Ten romański kościół konsekrowany był w 1198 roku przez biskupa Jarosława Piastę. Niestety, w 1241 roku został zniszczony podczas najazdu tatarskiego. Odbudowana świątynia przetrwała 150 lat mimo zniszczeń dokonanych w 1285 roku przez wojska Henryka IV Probusa. W XIV wieku część grożąca zawaleniem rozebrano, podejmując się mozolnej odbudowy, która doprowadziła do po-

wstania dzisiejszej świątyni. Kształt ten nadał jej Piotr z Ząbkowic (wł. Piotr Frankenstein). Przez kolejne lata kościół i miasto nawiedzały liczne pożary, zniszczenia i klęski, których wynikiem były wielokrotne przeróbki i modernizacje świątyni, nienaruszające charakterystycznej i istniejącej do dziś sylwetki budowli. Pod wpływem baroku w XVII i XVIII wieku całkowicie zmieniono wystrój kościoła. Kolejna zmiana nastąpiła pod koniec XIX wieku, kiedy we wnętrzu zastosowano wystrój neogotycki.

Świątynia reprezentuje typ halowy z trzema równymi nawami, zbudowany z piaskowca i cegły, posiada 19 kaplic, 2 zakrystie i 3 kruchty. We wnętrzu kościoła znajdują się liczne detale architektoniczne i rzeźbiarskie pochodzące z okresu gotyku, renesansu i baroku. W prezbiterium ustawiony jest ołtarz główny – tryptyk z początku XVI wieku, który nawiązuje do ostatnich chwil z życia Chrystusa. W kościele znajduje się również największy w skali Śląska zbiór rzeźb nagrobnych i epitafiów mieszczan i szlachty, w tym zespół nagrobków biskupów wrocławskich. W sąsiedztwie bezwieżowego kościoła w 1474 roku wzniesiono czterokondygnacyjną późnogotycką dzwonnice, której nigdy nie ukończono. Z planowanych 100-120 metrów wysokości

Wieża Ziębicka z XIV w.

Wnętrze bazyliki pw. św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki

udało się osiągnąć zaledwie 43 metry. Zbudowana jest na planie kwadratu z cegły, która do drugiej kondygnacji wyłożona jest kamienną wykładziną z elementami rzeźbiarskimi. Na czwartej kondygnacji wieży obecnie umieszczonych jest dziewięć dzwonów oraz zegar z kurantem. W 2005 roku na trzech pozostałych kondygnacjach urządzono nowoczesną, przeszkoloną galerię mieszczącą tzw. Skarbiec św. Jakuba. W gablotach prezentowane są m.in. najcenniejsze zabytki sztuki złotniczej nyskich mistrzów. Tuż obok bazyliki na placu przykościelnym stoi piękna barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena. Przy ul. Wrocławskiej zobaczyć możemy „Piękną Studnię” z wykonaną w 1686 roku ręcznie kutą kratą zdobioną licznymi elementami i motywami roślinnymi, zwierzęcymi i baśniowymi stworami morskimi autorstwa Wilhelma Hellewega. Czasza kraty dekorowana jest złożonym dwugłowym orłem Habsburgów.

Idąc ul. Wałową, Grodzką do ul. bpa Jarosława, zobaczyć możemy dawny pałac biskupów wrocławskich. Jest to renesansowo-barokowa budowla o charakterze reprezentacyjnego pałacu miejskiego wzniesiona na przełomie XVII i XVIII wieku.

Dom Wagi Miejskiej na nyskim rynku

Ma trzy kondygnacje z wewnętrznym dziedzińcem z przejazdową sienią. Pałac stanowił rezydencję biskupów wrocławskich jako książąt nyskich do 1742 roku oraz w latach od 1795 do 1810, kiedy to przeprowadzono sekularyzację dóbr kościelnych. Po sekularyzacji, w latach 1823-1945, budynek był siedzibą sądów. Od 1984 roku mieści się w nim Muzeum miasta. Przy ul. Lompy zobaczyć możemy stary dwór biskupów, który połączono z pałacem wygodnym gankiem umieszczonym nad fosą i ulicą. Posuwając się ul. Grodzką do pl. Solnego zobaczymy zespół klasztorny jezuitów z okazałą świątynią pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny wzniesioną w stylu barokowym w latach 1688-1692. W zabudowaniach klasztornych jezuitów znajdowało się wzniesione w latach 1669-1671 kolegium Carolinum (nazwa od 1924 r. na cześć założyciela seminarium św. Anny bpa Karola Habsburga) w stylu barokowym, stanowiące kontynuację jezuickiego kolegium św. Anny założonego w Nysie w 1623 roku. W latach 1722-1725 obiekt powiększono o gimnazjum oraz bramę łączącą oba budynki. Obecnie mieści się tu siedziba liceum ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego.

Tzw. Piękna Studnia wykonana została w 1686 r.

Przechodząc z pl. Solnego ulicami Kramarską i Grzybową dojdziemy do ul. Brackiej i Rynku, gdzie znajduje się m.in. odbudowany ratusz oraz przepiękny Dom Wagi Miejskiej z lat 1602-1604, wzniesiony w miejscu dawnych sukiennic z fundacji bpa Jana Sitscha, w którym mieściła się siedziba administracji księstwa biskupiego oraz izba miar i wag z wzorcem miary łockia. Waga towarowa znajdowała się w dwuarkadowym podcieniu budynku. Z rynku przechodzimy na powrót do ul. Brackiej, gdzie mijamy kolejny symbol miasta - barokową fontannę Trytona zbudowaną w latach 1700-1701 na wzór rzymskiej fontanny Berniniego. Fontanna składa się z dużej sadzawki, wewnątrz której ustawiono trzon ozdobiony z czterech stron delfinami. Po jednej stronie umieszczona jest złożona tablica z inskrypcją nawiązującą do czasów rzymskich: S.P.Q.N. i datą 1701 (skrót oznacza: Senatus Populusque Nis-siensis – Senat i lud nyski, co jest nawiązaniem do rzymskiego zawołania: Senat i lud rzymski). Trzon zwieńczony jest czarą w kształcie muszli, wewnątrz której umieszczona jest kłęcząca postać Trytona, jako pół człowieka-pół ryby. Nieco dalej, przy ul. Brackiej, zobaczymy zespół poklasztorny bożogrobców z barokowym kościołem pw. świętych Piotra i Pawła wzniesiony w latach 1720-1727. We wnętrzu kościoła znajduje się replika Bożego Grobu.

Przechodząc ul. Gierczaka do pl. Paderewskiego i ul. Bohaterów Warszawy wchodzimy na tereny zabytkowego Parku Miejskiego, zaprojektowanego w stylu angielskiego parku krajobrazowego na powierzchni 42 ha. Wśród pozostałych licznych zabytków Nysy na uwagę zasługują dwie wieże bram miejskich – Ziębicka z XIV w. (przy ul. Chopina) oraz Wrocławska z XV w. z fragmentem murów (przy ul. Wrocławskiej), będące pozostałością średniowiecznego systemu obronnego. Ponadto warte zwiedzenia są XVII i XVIII-wieczne austriackie i pruskie fortyfikacje tzw. Twierdzy Nysa.

**Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Dawny pałac biskupów wrocławskich z przełomu XVII i XVIII w.

Klub ma dwadzieścia lat

Były wspomnienia, życzenia, wiele ciepłych słów i równie wiele zaskoczeń. W połowie miesiąca 20-lecie swojej działalności świętował Klub Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorym.

Choć mowa o jubileuszu 20-lecia Klubu – sami Klubowicze przyznają, że jest to jubileusz symboliczny. Klub oficjalnie rozpoczął działalność 12 czerwca 1999 roku, gdy odbyło się zebranie założycielskie w świetlicy ówczesnej zajezdni tramwajowej w Chorzowie Batorym. Miłośnicy tramwajów i autobusów kontakt ze sobą mieli już jednak znacznie wcześniej – i tak, pierwsza impreza komunikacyjna późniejszego KMTM odbyła się już w 1995 roku, gdy podróżowano nocnymi tramwajami po torach regionu w ramach pierwszej „Nocnej podróży bez spalin”. Ścieżki do powstania Klubu były dość kręte i wiodły na przykład... przez zajezdnię tramwajową na warszawskiej Pradze! Dziś KMTM jest już dojrzałą instytucją, która ma za sobą współudział w 19 dniach otwartych różnych zajezdni tramwajowych i autobusowych, 20 edycji „Nocnej podróży bez spalin”, 9 edycji „Katarzynki”, liczne wystawy historyczne, wykłady okolicznościowe i niezliczone przejazdy specjalne dla miłośników komunikacji miejskiej – tak w naszym regionie, jak w innych miastach Polski i poza jej granicami. Poczet członków Klubu liczy zaś 31 członków zwyczajnych oraz czterech członków honorowych.

Z okazji 20. rocznicy powstania Klubu w piątek, 14 czerwca, w tym samym miejscu, w którym zaczęły się jego oficjalne dzieje – dzisiejszej Sali Konferencyjnej Zakładu Usługowo Remontowego spółki Tramwaje Śląskie S.A. w Chorzowie Batorym – odbyło się jubileuszowe zebranie z udziałem zaproszonych gości. Za dwadzieścia lat współpracy, wszystkim zaprzyjaźnionym podmiotom z ludźmi, których mimo wszystkich różnic łączy ze sobą komunikacyjna pasja, podziękował Prezes Zarządu KMTM Jakub Drogoś. Z kolei najstarszy stażem Klubowicz, a zarazem Wiceprezes Zarządu – Adrian Pander – przedstawił zgromadzonym gościom meandry historii stowarzyszenia. W imieniu spółki Tramwaje Śląskie S.A. życzenia

wraz z okolicznościowym adresem na ręce Prezesa Klubu złożyli Prezes Zarządu – Dyrektor Naczelny Bolesław Knapik oraz Członek Zarządu – Dyrektor Finansowy Henryk Kolender. Ostatnim akcentem oficjalnej części zebrania było wystąpienie Jakuba Drogoś, tym razem opowiadającego o tym, co ciekawego i niespodziewanego historyk może znaleźć w źródłach związanych z komunikacją miejską. Na gości czekał już poczęstunek oraz nietypowa wystawa „Zajezdni Hugoberg” – ukochanego „dziecka” jednego z członków Klubu, Igora Massona, wytrwale budującego modele współczesnych i historycznych tramwajów... z klocków Lego. Wspaniałe dzieła na długi czas skupiły na sobie zainteresowanie gości. A ile i jakich wspomnień pojawiło się podczas kulturalnych rozmów...

Kolejnego dnia, 15 czerwca, mimo lejącego się z nieba żaru, po raz kolejny miłośnicy pojawili się w Chorzowie Batorym. Tym razem jednak

Prezes Zarządu Bolesław Knapik

Prezes KMTM Jakub Drogoś

wyruszyli stamtąd na stalowe szlaki zabytkowym składem „eNek”, fotografując go na jednych z najciekawszych tras w centralnej części regionu. Najbardziej wytrwałym, których nie odstraszyła pogoda, słońce odpłaciło się pięknym doświetleniem zdjęć: nie zabrakło w kadrach łąk wzdłuż linii do Stroszka, familoków w Lipinach czy wielkiego pieca Huty „Pokój”.

Klubowi Miłośników Transportu Miejskiego w okazji jubileuszu raz jeszcze życzymy wszystkiego najlepszego, wytrwałości członków w działaniach na rzecz Klubu oraz tego, by komunikacyjna pasja nigdy nie przestała zachwycać. Sto lat!

Stefan Michałowski

Wystawa „Zajezdnia Hugoberg”

Tegoroczny Dzień dziecka spółka Tramwaje Śląskie S.A. obchodziła w dwojaki sposób. Tradycyjnie, 1 czerwca, w wagonie typu N linii nr 38 w Bytomiu motorniczy częstował wszystkich pasażerów, a szczególnie dzieci, firmowymi krówkami, a sam wagon ozdobiony był kolorowymi balonami. Druga odsłona Dnia dziecka nastąpiła w środę 5 czerwca, kiedy grupa dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 55 w Sosnowcu odwiedziła zajezdnię Rejonu nr 2 w Katowicach Zawodziu. – Wprawdzie 4 dni po swoim święcie, ale sądząc po minach dzieci, kiedy się żegnaliśmy, zupełnie im to nie przeszkadzało – zauważa Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A. Przyczyną uśmiechów na dziecięcych twarzach były atrakcje, które zapewnili pracownicy Spółki, wśród których było zwiedzanie zakamarków zajezdni, quiz z nagrodami, przejście pod wagonem i oglądanie tramwaju od góry oraz przejazd tramwajem przez myjnię.

red

Gwiazdy lekkoatletyki zapraszają na „15tkę”

Wprawdzie na Stadion Śląski w Chorzowie zjechali, by rywalizować w Memoriale Kusocińskiego, ale znaleźli moment, by zachęcić wszystkich do aktywności fizycznej. Światowego formatu polskie gwiazdy lekkoatletyki zapraszają na bieg „15tka z Sosnowca do Katowic”.

Tegoroczna, piąta edycja biegu „15tka z Sosnowca do Katowic” odbędzie się w sobotę 7 września. Start zlokalizowany będzie w sosnowieckim Parku Sieleckim, jak było to podczas pierwszej i trzeciej edycji. Meta podobnie jak w 2017 roku stanie na placu przed katowickim dworcem kolejowym, skąd startowała „15tka” w roku ubiegłym. Na trasie zlokalizowane będą dwa wodopoje, a jeśli będzie gorąco, dodatkowo dwie kurtyny wodne. Pakiety startowe będzie można odbierać w dniu biegu w Biurze Zawodów usytuowanym w rejonie mety, skąd – tradycyjnie już – biegacze na start do Sosnowca zawiozą tramwaje linii nr 15.

W pakiecie startowym znajdzie się koszulka techniczna, coś do jedzenia, do picia, kupony zniżkowe i oczywiście wszystko, co związane z samym biegiem, czyli numer startowy i chip do elektronicznego pomiaru czasu. Medal otrzyma każdy, kto ukończy zmagania w regulaminowym czasie 135 minut. Zawodnicy będą klasyfikowani: Panie w 4, a Panowie w 5 kategoriach wiekowych. Szczegóły znaleźć można na facebookowym profilu biegu.

Justyna Święty-Ersetic

Piotr Lisek

red

Adam Kszczot

Tomasz Majewski

Drodzy Pasażerowie! Zwykle spotykamy się na trasie, gdy za pulpitem tramwaju staram się dowieźć Państwa bezpiecznie i punktualnie do celu podróży. W tramwaju widzieliśmy się nieraz – i mogły się między nami pojawić pewne nieporozumienia. Dlaczego tak było – i co zrobić, aby ich uniknąć? Jak bezpiecznie i wygodnie odbyć podróż tramwajem...? Aby choć w części odpowiedzieć na te pytania udzielono mi fragmentu łamów „Silesia Tram News”. Zatem – uwaga, odjazd!

**widziane
zza pulpitu**

Ja stoję, niech stoją wszyscy

Tym razem drzwi tramwaju zamkną się za Państwem, tramwaj ruszy... i po kilkunastu metrach stanie. Potem ruszy – i zatrzyma się po kilku kolejnych. Tak minie nam nawet kilkanaście minut. Dlaczego? Bo, niestety, poruszamy się torowiskiem w jezdni i przed tramwajem sunie kolumna samochodów, których kierowcy uparcie trzymają się jak najdalej krawężnika, blokując przejazd tramwajom – w myśl zasady, będącej tytułem naszego dzisiejszego spotkania: ja stoję, niech stoją wszyscy.

Na drogach naszego regionu przybywa samochodów, zdecydowanie jednak – nie przybywa miejsca na drogach. W godzinach porannych dojazdów do pracy i popołudniowych powrotów do domów – dla wszystkich zmotoryzowanych podróżujących stają się istnym koszmarem. Drogi pękają w szwach – pół biedy, jeśli ruch odbywa się płynnie, bez żadnych zakłóceń. Znacznie gorzej – jeśli na któreś z głównych dróg dojdzie do wypadku, albo któryś odcinek drogi zostaje zamknięty z powodu remontu. Korki momentalnie paraliżują wówczas wszystkie przejezdne ulice – a do grona osób zapędzonych w ten przysłowiowy „kozi róg” dołączamy my, „tramwajowi ludzie” – motorniczowie i Pasażerowie tramwajów.

Ta najbardziej typowa scena – to oczywiście samochód stojący w znacznej odległości od krawężnika, jeszcze nie na torach, ale już w tzw. „skrajni” – czyli na tyle blisko torów, że motorniczy nie może przejechać tramwajem, mając pewność ewentualnej kolizji. Nie mając kierownicy – zostaje nam

dzwonić i liczyć na to, że kierowca zorientuje się w popełnianym błędzie. Szerokość toru tramwajowego w naszym regionie to 1435mm, szerokość wagonu wynosi około 2,4 metra – czyli po pół metra w każdą stronę poza tor – i o świadomość tego faktu pragnę do naszych kierowców zaapelować. Pamiętać też trzeba, że przód i tył wagonu zwążają się względem środkowej części wozu – co stwarza złudne wrażenie, że przecież tramwaj zmieści się obok naszego auta.

W skrajnych sytuacjach zatoru na drodze – rośnie irytacja wszystkich „uziemionych”. Nieraz obserwujemy, jak kierowcy dopuszczają się niedozwolonych manewrów – wjeżdżania na skrzyżowanie bez możliwości zjazdu z niego, wyprzedzania tramwaju lewą stroną na ulicy dwukierunkowej, wreszcie złośliwie wjeżdżają na tory, a wszelkie próby zwrócenia uwagi kwitują krótkim – „I o co ci chodzi, przecież wszyscy stoimy!”. Jak jednak rzucić okiem – w większości z samochodów jedzie sam kierowca, ewentualnie z jednym pasażerem.

Jeśli przerzucimy to na konkretny przykład – najczęściej blokowanego miejsca, czyli ulicy Gliwickiej w katowickiej dzielnicy Załęże – okaże się, że w zatorze ciągnącym się od skrzyżowania z ulicą Pośpiecha do ulicy Bocheńskiego w dwóch tramwajach zablokowanych przez „ułańską fantazję” kierowców czeka więcej osób, niż w tworzących kilometrowy korek samochodach! Poza zwykłym brakiem kultury i egoizmem wystawia to, niestety, także fatalne świadectwo znajomości przepisów kodeksu drogowego, których łamanie to wykroczenia, zagrożone stosownymi mandatami (w kwocie od 150 złotych wzwyż). Dla Pasażerów tramwajów takie oczekiwanie to także konieczność liczenia się z „uciekającymi” przesiadkami na inne środki transportu, a zatem – zdecydowanie dłuższa droga do domu; dla nas, motorniczych – perspektywa jeżdżenia „w kołko” bez żadnego odpoczynku, aż do momentu wyrównania się opóźnień z rozkładem jazdy...

Na koniec pragnę zaapelować do kierowców, którzy w zatłoczonych miastach rozpaczliwie poszukują każdego skrawka wolnego miejsca do zaparkowania pojazdu – jak już wcześniej wspomniałem, tramwaj „wystaje” praktycznie pół metra w każdą stronę od toru prostego; na łukach może to być jeszcze większa odległość. Aby mieć pewność, że nie spotka nikogo z nas przykra niespodzianka – zawsze pamiętajcie: zostawiajcie przynajmniej metr wolnej przestrzeni od torowiska. Dzięki temu nie tylko wszyscy się pomieścimy na drodze, ale i damy wyraz szacunku dla pozostałych uczestników ruchu.

Dobrześliśmy do końca kolejnej wspólnej wyprawy – tym razem zamiast pożegnania życzę nam wszystkim, abyśmy wszyscy traktowali innych uczestników ruchu tak, jak chcemy być traktowani i potrafili wykazać się zwykłą, ludzką życzliwością. Do zobaczenia na trasie!!

Dawniej i dziś

Kiedy przeglądamy albumy ze starymi fotografiami, często odnajdujemy w nim miejsca i obiekty znane nam ze współczesności. Mimo upływu lat na archiwalnych zdjęciach dostrzegamy fragmenty architektury, które zachowały się do dzisiaj. I tylko życie zatrzymane w kadrze toczy się w innym rytmie – na ulicach panuje mniejszy ruch, inne są pojazdy, ludzie są ubrani zgodnie z panującą kiedyś modą.

W naszym cyklu zapraszamy do tramwajowej podróży w czasie. Wspólnie szukamy miejsc w różnych miastach naszego regionu, w których od dziesięcioleci przejeżdżają tramwaje. Porównujemy zdjęcia wykonane przed wielu laty ze współczesnymi fotografiami, wykonanymi dokładnie w tych samych lokalizacjach.

Dawniej

Fot. ze zbioru P. Szczepnego

Dąbrowa Górnicza, ul. Jana III Sobieskiego, 1935 rok. Angielski wagon nr 4, w śródmieściu Dąbrowy Górniczej, jadący w kierunku Sosnowca.

Dziś

Fot. Mateusz Wiczorek

Dąbrowa Górnicza, ul. Jana III Sobieskiego, 2019 rok. Zmodernizowany wagon typu 105N-HF 11 AC na linii nr 22.

ruszmy na rynek
28.06

28.06 piątek
Prowadzenie: Artur Orzech
16.00 Kapsuła czasu
17.00 Mr. Lex - dj set
18.00 One Man Act - Olek Kopka
19.00 BOVSKA - koncert
20.30 Novika & Mr. Lex - koncert
22.00 Taniec wertykalny na gmachach Ratusza
22.30 Drone Dance Show

29.06 sobota
14.00-19.00 Youtuberzy przejmują Nowy Rynek: LukasTV, Bonus BGC, ChwytaK
19.00 ChwytaK - koncert
22.00 Kino na ławkach: "Vicky Cristina Barcelona"

30.06 niedziela
17.00 Wieczór Niebieskich Gwiazd
Spotkanie z Mistrzami Polski: Waldemarem Fornalikiem, Antosem Piechniczkiem, Dariuszem Gęsiorem, Eugeniuszem Lerchem
19.00 Turnieje z nagrodami dla rodzin
21.00 Koncert bębniarzy
22.00 Pokaz Teatru Ognia Nam-Tora

Ponadto w programie:
strefa relaksu, strefa rozrywki, animacje i gry dla dzieci, szczudlarze, minigolf, mimowia, monocykliści, pamiątkowe zdjęcia w Gryfnie, spotkanie pt. "Czarnobyl-fikcja kontra rzeczywistość" w Dopelniazu, afterparty w ChoCho i inne atrakcje.

Tramwajem przez świat

W poprzednim wydaniu miesięcznika zamieściliśmy zdjęcie tramwaju w Bilbao.

Zachęcamy do dalszego udziału w naszej zabawie i do rozwiązania kolejnej fotograficznej zagadki. Wśród tych, którzy wykażą się spostrzegawczością i wiedzą, rozlosowane zostaną nagrody ufundowane przez Tramwaje Śląskie S.A. Z laureatem poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do 15 lipca na adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów lub na adres: biuro@agencjamedial.pl

Bilbao, Hiszpania

Gdzie wykonano to zdjęcie?
Należy podać kraj i miasto

Zdjęcie ze zbiorów Pani Elżbiety z Katowic

Krzyżówka

Dyskusja			Bryka		Napisał		Ubytek		Naklejka		Dowcip
Pani z paletą			Napędza zwierzyne	1	książkę		jak rzeka	5			Wiersz liryczny
Jadłospis					Część trąbki						
Wymiar maszyn	14			2		9			10		
							Rakieta świetlna				
							Śpiew (pot.)				
Gruba laska					Elipsa					Łysy w głąnach	13
					Zebra na drodze						
					Sprzeciw						
					Wąż lub żółw				8		
Pora kanikuły							Niewielka ilość				
Stopień wojskowy			3								
Ranki w kącikach ust		Manna lub pęczak				6	7		Wytwarzany przez pszczoły		
							Tropikalne pnącze				
	12			4				11			

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 14 utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 15 lipca na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).

Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.